

JANA MATERNOVÁ

JEDEN ŽIVOT, JEDNA ŠANCE?

Vydavatel: Jan Šuba-Makniha.cz
rok vydání: 2015
©Jan Šuba-Makniha.cz
©Všechna práva vyhrazena!

ISBN 978-80-88080-21-3 (ePub)
ISBN 978-80-88080-20-6 (mobi)
ISBN 978-80-88080-09-1 (PDF)

Obsah

<i>Část první Jeden život, jedna šance?</i>	6
6.30 hod.....	7
Je mi šestnáct pryč	8
6.50 hod.....	9
sobota, 6. září 2014	9
Beata.....	10
7.30 hod.....	12
sobota, 6. září 2014	12
Čas, který vlastně nebyl	13
7.35 hod.....	14
sobota, 6. září 2014	14
Něco se děje	16
7.50 hod.....	17
V dobách míru a pokoje	18
8.05 hod.....	20
Pokračování příběhu: Jak šlo sebevědomí na vandr	23
15.15 hod.....	25
Jak to s tou vodou vlastně kdy bylo	29
17.10 hod.....	31
Návrat do němoty.....	34
0.30 hod.....	36
„Anorexie poprvé“	39
15.10 hod.....	40
„Anorexie podruhé“	42
17.30 hod.....	44
První setkání.....	47
5.00 hod.....	48
První slast léta	51
5.30 hod.....	54
14.30 hod.....	59
20.15 hod.....	60
Anorexie „potřetí“	62
6.15 hod.....	64
Jak láska utržila první zranění.....	68
Ráno	72
Poprvé jinak	74
11.20 hod.....	76

Anorexie počtvrté.....	79
Po poledni	81
Cesta létem k poznání	83
léto 2014.....	84
20.30 hod.....	85
3.05 hod.....	86
listopad 2014.....	87
5.00 hod.....	88
Anorexie „popáté“, aneb návrat k sobě.....	91
léto 1995.....	93
12.15 hod.....	94
Anorexie pošesté, aneb jak mě k lásce dovedla?	96
V podvečer	99
Zkouška vodou a ohněm	102
Ráno	105
V dobrém i zlém, dokud nás smrt nerozdělí	108
léto – podzim 1998.....	109
2014.....	113
20.15 hod.....	114
Večer	118
Později odpoledne	122
Začátkem prosince 2014	123
21.15 hod.....	124
10.30 hod.....	125
Víkend. 27. - 29. prosince 2014	127
Zima 2014	128
<i>Část druhá Jeden život, jedna šance?</i>	129
pátek, 13. února 2015	130
Podzim 2015	132
neděle, 22. listopadu 2015.....	133
pátek, 21. dubna 2016	135
Jaro 2016 - 2018.....	138
Duben 2022	139
Březen 2025	141
Jaro – léto 2025	145
Sobota, 28. října 2025	147
listopad 2025.....	149
20.30 hod.....	150
Prosinec 2025.....	153

leden 2026.....	158
Jaro 2026.....	160
<i>Část třetí Jeden život, jedna šance?</i>	164

Část první
Jeden život, jedna šance?

6.30 hod

sobota, 6. září 2014

Stojím u kuchyňského okna a vítám sobotní ráno. Tímhle oknem ke mně pravidelně vchází nový den. Úzké balkonové dveře spolu s ním tvoří bránu slunečním paprskům. Ted', kdy už léto pomalu hlásí svůj odchod, je modrá obloha skutečným dárkem na víkend. Navzdory teplu, které mi můj kamarád slunce na volné dny posílá, nepocít'uji téměř žádnou radost. Ještě před několika měsíci by moje sobotní probuzení vypadalo jinak. Do pár minut, co mi svítání otevře oči, bych natáhla elast'áky, za pomoci teploměru zvolila to nejvhodnější sportovní triko, napevno uvázala tkaničky běžeckých bot a vydala se dolů k řece. Chytila bych tempo pro tohle ráno a nechala tak svou mysl unášet hučící vodou, slunečními záblesky, blyštícím se listím stromů, zpívanými slovy ptáků, až by se úplně vyčistila od špíny uplynulých dnů, a já bych se už na zpáteční cestě těšila na společnou snídani v šesti. No, nebylo to vždycky v plném počtu, pravda. Nejstarší dcera Baruška si ráda pospí, zatímco my si vychutnáváme tu hojnost času pro tento významný rituál. Tak by to bylo před časem. Pobavili bychom se o předpovědi počasí a po rušnější debatě nad návrhy všech dětí i nás dospělých bychom si přece jen naplánovali nějakou oblíbenou společnou činnost. A já bych si s příjemně nastartovaným tělem, nadopovaným čerstvým vzduchem od řeky, užívala pocit pýchy nad tím, jak skvělou a fungující rodinu se mi podařilo vytvořit.

Ted' tu stojím, lapám po kyslíku škvírou pootevřeného okna a tajně si přeji, aby se ještě co nejdelší chvíli nic a nikdo nepohnulo. Moje nohy jakoby by chtěly podpořit moji duši a vytvořily tak tajný spolek pro moji naprostou dezorientaci ve světě, ve kterém bylo tak snadné žít. Nedokážu už běhat každý den a vracet se svěží a nabitá endorfiny. Chytají mě křeče, lýtka tvrdnou na kámen, bolest se šíří až kamsi nahoru do těch částí těla, po kterých se při běhu až tak mnoho nežádá. Podaří-li se mi někdy zaběhnout alespoň část mé oblíbené trasy, můžu si být jistá, že několik příštích dnů mi zbudou oči pro pláč. Prostě to nejde. Cestičky, které mi sloužily k úniku od pravdy, už slouží jen mým běžeckým kamarádům, které jsem pravidelně při svých výběžích potkávala. Závidím jim. Oni se dnes vrátí a nebudou nic řešit. To je ten dar běhání. Uvádí běžce do stavu spokojenosti se sebou samotným i s celým okolním světem. Ať je, jaký je. Ať mrzne, fouká, prší, chumelí, ať je koupelna plná špinavého prádla, ať mají děti vši nebo nekonečnou rýmu, ať se nedokončená práce hromadí do nepřehledných kup a kupiček, ať se manžel objeví v pyžamu s první dnešní výčítkou. Moc mi ta ranní rytmička rozcvička chybí a začínám se všeho bát. Po těch několika týdnech bez věčných útěků už začínám tušit, že to všechno byl klam. To ta nastřádaná chemie v mozku mě nechávala v domněnání, že je můj život v naprostém pořádku. Není. To bych ted' nestála u okna, nepřála si, aby celý zbytek mé rodiny prospal sobotu, a hlavně, nenechala bych se tak snadno ovládat neustálým nutkáním sledovat stav doručených zpráv na adrese „Kamila.roter@seznam.cz.“ Jak jsem to dosud žila a proč?

Je mi šestnáct pryč červenec 1989

Je mi šestnáct a pár měsíců k tomu. Vidím najednou obrovské kolo nákladáku z nezvyklé perspektivy. Z polohy vleže na zádech přilepených na horkém, rozteklém asfaltu je ještě tak stokrát větší než bývá. V jediném zlomku sekundy se mi v hlavě odehrává film mého dosud ne příliš dlouhého života a v tom samém okamžiku vím, že nemám šanci. Tohle nemůžu vyhrát. Nestihnu zatnout ani jediný sval a kolo už mě smýká kamsi. Ještě nekřičím, spíše čekám na nějaký konec. Pak náhle ticho a klid. Nic se nehýbe, já se nehýbu. Jenom si uvědomuji, že jsem ještě tady, že oči vidí a uši slyší. Projíždí kolem náhodná sanita. Řidič nákladáku na ni mává a už se vezu v uzavřeném prostoru pro pacienty. Jsem tu sama. V sanitě nejel žádný doktor. Úzkým okýnkem pod stropem zahlédnu ruch na známé křižovatce v centru města. Zatoužím vystoupit a stát se částí toho obyčejného dění venku. Bolest mě nutí do tichého naříkání. Je to spíše takové kňourání, jako bych věděla, že hlasitý pláč stejně nikdo neuslyší. Zoufale toužím být tam na ulici mezi lidmi, tam, kde je všechno v pořádku. To je jediná myšlenka, která v tu chvíli zabírá veškerou kapacitu mého mozku. Vůbec netuším, co se mi mohlo stát, co se mnou bude, proč a co mě to vlastně bolí. A nechci to vědět, nepřemýšlím nad tím. Chci jenom ven!

6.50 hod

sobota, 6. září 2014

Ze vzpomínek, které mají v archivu mé paměti místo předplacené navěky, mě vytrhuje Beata. Jako vždycky, když ji ve všední den nebudím do školky, pomalu, s velkou opatrností otevírá dveře dětského pokoje, aby nahlédla do sousedící kuchyně, jestli je už někdo na nohou. Jen nerada otáčím hlavu. Vím, že je to ona. Je mi to moc líto, ale necítím vůbec žádné potěšení z toho, že ji vidím, že spolu máme strávit celý volný den.

Je krásná. V obnošené noční košilce po svých nevlastních sestrách, s vlasy, které jí neposlušně spočívají na ramínkách a tvoří změt' hadů a hádků, se svýma velikýma, opravdu velikýma očima jako dva právě vyloupnutí, lesklé kaštany. Já přesto všechno necítím v okolí mého srdce sebemenší zachvění. Kdyby se tu v těch dveřích namísto Beaty objevila moje Jolanka, nebo Růženka, nebo Baruška, úsměv by naskočil sám, tělem by mi projel hřejivý proud čehosi, já bych vykročila k nim a neubránila bych se alespoň nepatrnému tělesnému dotyku. Pohladila bych Jolanku po jejích zlatých vlasech, Růženku bych si přitiskla k prsům, Barušce, která je už slečna, bych alespoň stiskla ramena a vlepila letmou pusou na tvář. A začala bych s chutí chystat snídani na přání. Pro každou podle její chuti.

Beata špitne: „Já chci rohlík s čokoládou“ a pátravě a na mě dívá. Tuším, na co čeká. Jasně, že se dočká. Skláním se nad ní, zvedám ji do náruče a rovnám jí ty nezbedné kučery z čela. „Beatko, budeš už vstávat? A nepotřebuješ čurat?“ vyslovuji neutrálně zabarvenou větu a necítím přitom nic. Snad jenom roztrpčení, že mi nedopřála více času u okna.

„Vstávat,“ špitne zas skoro neslyšně.

„Utíkej se obléknout,“ postavím ji znovu na zem a neobtěžuji se tím, abych s ní odešla do dětského pokoje a pomohla jí vybrat vhodné oblečení, přestože vím, že s jejím výběrem určitě nebudu spokojená. Mažu Nutellu na rozkrojený rohlík a přemýšlím, proč Beata také nemůže snídat domácí bábovky a koláče, které moje děti milují. Vedle talířku stavím na stůl ještě malý hrníček s kakaem a už je tu.

Navlečená do letního tílka s barevným potiskem, karnevalové sukni dlouhé až na zem, bez ponožek, vlasy ozdobené třpytící se čelenkou. „Mami, já chci brčko,“ hlásí už při obtížném výlezu na dospěláckou židli. „Zapomínáš na slovíčko PROSÍM,“ kárám ji, ale ve skutečnosti mě v tu chvíli trápí něco úplně jiného. Proč mi nikdy neřekne „maminko“? Slyší to slůvko od mých dcer mnohokrát za den. Zvykli jsme si doma říkat hezky, oslovujeme se zdvořilostmi a bereme to jako samozřejmost. Jde nám to z pusy i od srdíčka úplně samo. Beata dokáže jenom strohé „mami“.

Proč jsem tak neskromná? Vždyť i to je více než skutečností? Proč nedokážu být vděčná za to, že mě vnímá jako svoji mámu?

Beata

Beata je roztomilé cikánské stvoření, které se v naší rodině neocitlo náhodnou. Beata je vyplněním našeho společného rozjímání, kdy jsme s mým manželem dlouho a netrpělivě čekali na příchod našeho prvního dítěte. Beata je naplněním mé vlastní potřeby pomáhat všude tam, kde je jen náznak nějakého strádání. Beata je zaplněním díry v mém těle a duši po ztrátě našeho nenarozeného čtvrtého potomka. Tolik jsme toho na Beatu naložili, aniž by sama, teď už téměř pětiletá holčička, mohla jenom tušit. Určitě nikdy pochopit.

Tenkrát jí bylo čtrnáct měsíců, když s ní její nový tatínek tancoval po herně dětského domova, aby rozptýlil její obavy z nových neznámých tváří. Přijeli jsme celá rodina. Všichni už byli netrpěliví, každý po svém způsobu. Zatímco se moje dcery, tehdy ve věku pět, osm a deset let, těšily na malinkou sestřičku, ve které by rády ještě viděly miminko, můj manžel si zřejmě více uvědomoval svou novou, rádoby váženou roli náhradního rodiče, která mu měla pozdvihnout nevelké sebevědomí a narovnat pokroucené ego. Já jsem cítila směsici všeho, co téhle konečné cestě za novým členem rodiny předcházelo. Od dávného příslibu mému muži, že jednou poskytneme domov opuštěnému dítěti, přes touhu dokázat v roli matky ještě více, než co mi nabízí péče o vlastní děti, až po zmírnění mé ukrutné bolesti po ztraceném těhotenství.

Milovala jsem tu rybízovou kuličku v mém lůně od prvního nejistého pocitu slibujícího další mateřství. Bylo to přece už počtvrté. Moje tělo bylo dostatečně vytrénované, aby si dokázalo všimnout i těch nejnepatrnějších změn upozorňujících na ten vzácný stav ženy. A bylo to nádherné. Jako vždycky předtím. I přesto, že náš byt ani příjmy nebyly nijak veliké. O úsporách ani nemluvě. To všechno už byla samozřejmost, která se musela zvládnout, protože dítě je dar od Boha. Byla jsem přešťastná. Hned v prvních týdnech očekávání jsem začala procházet městem s jasným cílem. Pokaždé se pokusit o nějaký nový úlovek do výbavičky našeho nového miminka. Doma už byla hromádka těch drobných nezbytností, kterou jsme s mými děvčaty něžně hladily a přerovnávaly s pusou plnou brebentění o tom, jak asi bude vypadat, kdy se nám narodí, jaké mu dáme jméno, kdo bude vozit kočárek, a kdo už zvládne větší pomoc při přebalování a koupání. Nebylo možné se netěšit. Jako každá žena, i já jsem si zase ráda připadala výjimečná a doufala jsem, že si toho zázraku v mém bříšku musí přece na setkání každý všimnout.

Rychle rostoucí radost vzala také rychlý konec. Naše, moje dítě se rozhodlo odejít. Dodnes mi to nedá, abych nehledala všechny možné důvody, proč. Jasně, že nacházím vinu v sobě. Měla jsem se mu od začátku více přizpůsobovat, lépe jíst, neběhat minimálně do kopců, ještě více a usilovněji jej svými myšlenkami vítat mezi námi. Omyly přírody, nešťastné seskupení buněk a podobné teorie mi moji situaci nijak neulehčují. Měla to být Beata, kdo měl zaplnit tu prázdnotu a pomoci mi vyrovnat se s pocity vlastního selhání.

Bohužel. Tušila jsem, že to není možné, že dítě dítětem nahradit nelze. Přesto jsem doufala. Beata se mým andělíčkem nikdy nestala.

Je překrásná, plná života a pravého cikánského temperamentu. Ač ve svém rodném listě otce uvedeného nemá, všem přesvědčivě tvrdím, že i on musel být jedině a jedině cikán. Představuji si její matku, jejíž rysy Beata jistojistě nosí. Dokonalá, rozesmátá žena s dlouhými řasami, které si muži musí všimnout více, než by se u cikánky v Čechách dalo předpokládat. Chtěla bych se s ní setkat. Je to mé přání i přesto, že vím, jaká rizika by takové setkání v sobě mohlo skrývat. Chci ji jednou vidět.

Beata si svým vzezřením lehce získává obdiv a přízeň okolí. Mě si ještě získat nedokázala. S jakou pýchou jsem před odchodem do školky česala culíky a copánky Jolance, nebo Barušce. U Beaty nedbám na zacuchané vlasy a hřebenem rázně přejíždím odshora až dolů, nedbajíc slz v jejich očích. Neutírám jí s nekonečnou netrpělivostí pusou umazanou od čokolády, jen aby okolí vidělo, jak hezká holčička ke mně patří. Nenacházím v sobě trpělivost pro její věčné otázky, i když znám nekonečnou dětskou zvědavost. Nemám potěšení ze společných cest do školky, její ručku v mé ruce necítím jako poklad nejcennější. Srovnávám. Neustále srovnávám. Moje děti jsou stále napojené na moje nitro nikdy nepřestříhnutou pupeční šňůrou, kterou proudí neviditelné informace. Nic z toho u Beaty není, neexistuje. Chybí zázrak početí, zrození, chybí přísátí pusinky novorozeněte i probdělé noci u dětské kolíbký. Vnímám Beatu jako vetřelce v naší rodině, v mém vlastním životě, a sama sebe za to

nenávidím.

7.30 hod
sobota, 6. září 2014

„Už mám břicho plný,“ hlásí mi má snědá holčička od kuchyňského stolu. Nedožedená půlka rohlíku ve mně opět bouří krev. Proč si o tohle jídlo vždycky s takovou tvrdošíjností říká, když pak sní slabou polovinu? Nedokážu ji propustit od stolu, aniž bych jí alespoň trošičku nevyčinila. Odchází, jako by měla zlomená křidélka. Cítím lítost. Nad vším. Nedokážu jí věnovat nepokřivené úsměvy, nedokážu jí věnovat čas pro společné hry. Všechno je to sebezapření, které se snažím skrývat za maskou vlídnosti. Bojím se, až dokáže pod tu masku nahlédnout. A nebo už tam snad vidí?

Ať tak či tak, pro tuto chvíli jsem pro Beatu udělala, co jsem mohla a vracím se k mé řece myšlenek proudící ke mně oknem. Ne. Nevydržím nevyužít těch pár minut, kdy jsem v kuchyni sama. Opět rozklikávám moji utajenou adresu, která slouží k setkávání se jen s jediným člověkem. Moc doufám, že se dozvím, jak bude trávit tuto sobotu. Ještě asi ale spí.

Čas, který vlastně nebyl červenec 1989

Lékař na příjmové ambulanci mi neurvale rozstříhl moje oblíbené letní kraťasy. Nechápu to. Nevidím žádnou krev, žádné pokroucené kosti. Hlava také dobrý, ruce mi slouží. Zdvihám se na lokty a pokouším se protestovat. Na pravém stehně se rýsuje obrovská bílá skvrna. Tak to je to, co mě bolí? Když nic nekrvácí a nebude se sádrovat, tak to chci domů. Ne, vlastně jsem na tom kole jela do pekárny na další odpolední směnu mé letní brigády. Tam se musím okamžitě dostat. Už takhle budu mít pořádné zpoždění a mistr bude za mne na linku muset hledat náhradu. Až se to dozví táta, nebo ještě hůř máma, která v pekárnách dělá ve mzdovce a tudíž má mezi zaměstnanci spoustu známých, to budu zase ta nejméně vydařená dcera ze tří dcer. „Kam že, domů, do práce?“ podivuje se hezky opálený doktor a nařizuje odjezd na kompletní rentgeny. Podvoluji se, co mi zbývá. Jednoduše se nechám zrentgenovat od hlavy až k patě a pak tradá k pásu s rohlíky.

Rohlík na mě čekal až k první večeři na dětském oddělení chirurgie. Od toho dne přestávám díky častým narkózám vnímat čas. Naštěstí. Než se prospím z jedné, už mi hlásí další převaz v celkové anestezii. A další a další. Dvakrát, třikrát do týdne čekám s předpisově prázdným žaludkem, až na mě přijde řada na operačním sále. Prý popálenina nevím jakého stupně, kterou je třeba připravit na transplantaci kůže. Odkud mi ten kus kůže odříznou, neřeším. Neřeším vlastně vůbec nic. Je mi jedno, že končí prázdniny, a že nestihnu začátek třetího. Nedokážu náležitě ocenit snahu mojí mámy, která za mnou každý podvečer dojíždí na svém starém, těžkém kole a vozí mi potravu na talíř i pro moji duši. Můj žaludek už je tak jako tak díky častému nucenému hladovění před narkózami nějak mimo hru. Nedokážu mít radost, nedokážu se ani bát. Možná jsou i ty barevné pilule, které musím pravidelně polykat, plné nějakých tlumičů jakýchkoliv lidských projevů.

Se začátkem školního roku poprvé přichází i moje třídní učitelka. Anežka jí budu říkat až za několik let. To až nás společné povolání přátelí natolik, že s nadšením jí vlastním bez potřeby delšího přesvědčování ráda převezme patronát nad mým manželstvím. Na lavičce v nemocniční chodbě je to ještě paní učitelka, ale její přítomnost je mi už teď tak příjemná, jako přítomnost nejlepší přítelkyně. Pozoruji její droboučké kroky, které pohupují malým kulaťoučkým tělem, její pomněnkově modré oči, neupravenou spleť prořídých vlasů a hlavně její bez oddechu švitořící pusu, která mi připomíná tlamičku kapříka lapajícího kdoví po čem. Sice moc nevnímám, o čem mi povídá, ale je mi vedle ní tak nějak dobře. A tak tomu bude už stále, dokud mi bez rozloučení neodejde s anděly.

„Holky ti tady cosi sepsaly,“ podává mi dvojlist linkovaného papíru. „Všichni se po tobě ptají a drží ti palce“.

Nevím přesně, koho myslí tím „všichni“, ale neptám se. Já prostě nic neřeším. Že Anežka pověřila tu nejspolehlivější spolužačku, aby mi sepisovala probranou látku? Že se ještě dohodnou na jejím pravidelném doručování? Nějak mi nedochází, že bych se měla v nemocnici také učit. Cítím se mimo svět. Můj život si dal pauzu.

To rezavějící listí na stromech mě trochu vyvádí z rovnováhy. Nemám ráda podzim, protože po něm musí, prostě musí přijít zima. A tak ani listí pro mne nikdy nezlátne, ale rezaví. To už je fakt léto u konce? Nechce se mi věřit. Protírám si oči, jestli mě s tou barvou listí náhodou neošidily. Vždyť to by znamenalo brzkou přípravu vánoc, shánění dárků, tedy spíše shánění peněz na dárky a počítání a počítání, abychom se s těmi vánocemi opět poprali bez znatelného úbytku už tak dost skomírajícího konta. A uplynul od těch minulých vůbec nějaký čas? Zima byla tak mírná, že téměř neznatelně přešla v jaro. To jsem měla ještě plnou hlavu neskutečné touhy změnit mé povolání na povolání blízké dobročinnosti. Nevyšlo to. Dnes říkám „naštěstí“, protože to bych teď v mém stavu „nadranc“ byla dost nahraná. V březnu jsem kvůli tomu ještě ronila opravdové slzy. Několik měsíců trvalo vyřizování mé žádosti stát se pěstounkou na přechodnou dobu. Připadalo mi to jako nekonečné čekání na něco, co je přece tak jasné. Proč s tím tolik cavyků? Jednou už matka jsem, tedy vlastně čtyřikrát, a znovu musím procházet celým výběrovým řízením od psychologických pohovorů, přes testy a lékařské a kdovíjaké posudky? Měla jsem to za neuvěřitelnou byrokracii a umělé hledání pracovní náplně mnoha úředníků. Dnes znovu říkám: „Naštěstí tomu tak bylo.“ Nevím, jestli jsem se za ten poslední půlrok tak moc změnila já, nebo se mění moje rodina, nebo můj manžel, nebo to, co je mezi námi, nebo můj vztah k mojí práci, nebo můj vztah k mému životu, nebo k celému světu, nebo dokonce k vesmíru. Jsem naprosto někde jinde, jsem někým jiným. O cizí miminka a batolata bych se jistojistě den co den, noc co noc starat nedokázala. Přitom to byl můj nápad! To já jsem jednou v takovou sobotu ráno, ne příliš nepodobné té dnešní, seznámila celou rodinu u snídani s mým plánem. Jak co v bytě uspořádat, kam co přestavět. Jak bude maminka stále doma, všem k dispozici, vždy na dosah. Jak si dokážu poradit se ztrátou volného času na mé ranní běhání i občasné plavání. I jak se vzdám své milované práce mezi tolika lidmi, které mám všechny ráda. Zbláznila jsem se? Nebo to byl ještě jeden ne zcela uvážený pokus nahradit si to, co jsem stále postrádala v mém nenarozeném miminku? Díky Vám, andělé, kteří jste jistě nelenili a zařídili to tak, že se teď trápím úplně, ale naprosto jinak.

Za dveřmi už slyším více hlasů. Odhaduji to na Růženku, která si určitě vzala Beatu k sobě do postele, přikryla ji vlastní dekou a učí ji ovládat hry na svém novém tabletu. S nezměrným obdivem sleduji své děti, jak Beatu bezelstně milují. Růženka je tu pro ni přes ty obrazovkové záležitosti, Jolanka si s ní často hraje s koníčky, panenkami, nebo ji převléká a vodí nám ji, aby se obě pochlubily modely sestavenými ze všech dostupných hadříků v jejich skříních. Nejstarší Baruška už dokáže být i kritická. Jasně dá najevo, kdy se jí chování Beaty nezamlouvá. Je to však její největší obdivovatelka, co se krásy týká. A ta Beatě v žádném případě neschází. Teď se Beata tetelí štěstím, protože naši Růženku, její postel a mačkátko všech možných přístrojů miluje roztomilou láskou svých téměř pěti let. Pro mě je to další čas navíc.

„Nemáte žádnou nepřečtenou zprávu,“ informuje mě neúnavně, ale vždy pravdivě můj černý přítel. Naše přátelství netrvá dlouho, s hodně přesným odhadem od konce dubna. To jsem teprve začala poznávat, že počítač nemusí sloužit jenom pro práci a zase pro práci. Ať už to jsou moje přípravy na výuku, nová gramatická cvičení pro studenty, překládání svěřených zakázek nebo jenom vyřizování e-mailové korespondence s těmi, kteří mi dávají vydělat. Objevil se muž, který mi napsal něco moc hezkého, nečekaně upřímného. Začalo to něčím malým pro potěšení, kdy jsem, pravda, příliš ještě nevěřila tomu, že se jenom neuklepl v cílové adrese. Prý neuklepl. Pak několikrát delší pauza. V zásilkách, nikoli v mých myšlenkách. Nehledala jsem tenkrát stopy jeho existence v mých mailových schránkách každý den, ale zapomenout se nedalo. Od dubna už hledám stále. Jsem hodně netrpělivá. Potřebuji nacházet důkazy, že část, alespoň nepatrný kousíček jeho života patří mě.

Dnes stále ještě spí. Nejsem úplně klidná, vlastně vůbec nejsem klidná. Není to jenom chaos mysli. Je to i tělo, které mi dává hodně znát, v jak rozporuplném stavu se momentálně nacházím. Připadám si jako figurína, která má sloužit medikům ke studiu nervové soustavy. Průsvitný panáček protkaný pletencem různě silných provázek, lidských nervů. A ty bolí. Vím o nich už dlouho. Je to následek mých příliš častých narkóz v době mého úrazu, který je vždy tlumen nebo posilován tím, co právě prožívám. Dokázala bych i bez jediného nahlédnutí do učebnic biologie přesně popsat dráhy

těch nejdůležitějších nervů v lidském těle. Tak schválně! „Začínáme pěkně pod palcem dolní končetiny a středem chodidla projedeme k patě, těsně za vnitřním kotníkem vzhůru na zadní stranu lýtku. Pozor, těsně pod lýtkem se zastavíme, tam se totiž nachází dosti významně citlivé místo. Může to být jakýsi úpon lýtkového svalu k dolním partiím nohy? Hodně nepříjemné místočko! My však pokračujeme až do podkolenní jamky a vnitřní stranou stehna se přes nejružnější peripetie ocitneme v dutině podbřišku. To nazvěme „nádražím“ většiny nervových provazců. Tam tvoří pletenec, hodně nevypočitatelný pletenec. Podobně bychom si mohli popsat nervy probíhající horní končetinou, ale za důležitější považuji zmínku nervů lícních, obličejových. Tak těch je tam takové nepřehledné množství, že když se rozhodnou dát o sobě vědět, dokáží jednoho pořádně vykolejit.“

Konec přednášky. Bez nervů by to samozřejmě nešlo. Jenom kdyby byly hodné a poslušné! Ty moje se dodnes perou s tím, jak s nimi bylo „neurvale“ zacházeno. Víím, všechno se dělo v dobré víře, s dobrým úmyslem zachránit mi nohu pro další život. To se díkybohu podařilo, nervy ale svůj boj nikdy nevzdaly. A stačí trocha více nervozity nebo přílišného přemýšlení a začnou o sobě dávat pořádně vědět. Někdy je to jenom takové popotahování provázků, jindy bolest, která nedá spát. Léku není, rady jsou vzácné. Hlavně nesedět a nefňukat! Rozhýbat tělo, uklidnit mysl. To se snadno říká, ne vždy se ale podaří pro to něco udělat. To když sedím se studenty na hodinách němčiny a víím, že ještě několik dalších hodin tam sedět budu. Nebo když se setmí, svět ztichne, všechno živé usíná, a já místo snění toužím po tom, aby už proboha přišlo ráno a já se mohla hýbat. Žiji s mými rebelujícími nervy už nějaký čas. Dá se říct, že jsem si zvykla? Nikomu to neříkám, nikdo neví, kdy to přichází a jak to odchází, snažím se nedávat na sobě nic znát. Nezvyknu si ale nikdy. Co teď?

Vytahuji ze skříně starou dětskou deku, pokládám ji na zem tak, abych oknem viděla alespoň špičky stromů před domem, lehám si na záda a dávám se do posilování břicha. Říkám tomu „břišáky“. Nevím, jestli tomu říkám správně, ani jestli je správné mé provedení, ale hýbu se. Krev začíná proudit rychleji, řeč nervů ustupuje řeči svalů. To je jediná cesta, jak si v tuhle chvíli pomoci. A díky za ni! Je to už pětadvacet let, co se z normální holky, kypící pubertálními projevy a láskou k tanci, stala chodící mrtvola. Nikdy to neskončilo docela.

Na dětském oddělení není tak ponuro, jak v nemocnicích bývá. Mám-li mezi mými mátožnými stavy světlou chvíli, pozoruji docela rušné dění kolem všech těch dočasně nešťastných dětiček v postýlkách. Tu se čte pohádka, tu přichází paní učitelka, aby se se stonajícími školáky alespoň pokusila navodit zdání školní výuky. Moc se jí to nedaří. Děti jsou nepokojné, stále něco chtějí. Jenom ne a ne soustředit se na písmenka v učebnicích. Je se čemu divit? Každého něco bolí, jsme přece na chirurgii. Není tu máma s tátou, v té posteli je horko a všude je tak nepříjemně bílo. Já se mám učit sama. Říkají studovat, aby mě dali pocit, že už nejsem tak úplně dítě. Neučím se ani nestuduji. Škola je tak nepředstavitelně daleko, že necítím žádné nebezpečí. Nikdo mě nemůže vyzkoušet, nikdo mě nemůže nachytat. Za chvíli mě tak jako tak čeká projížďka po nekonečných nemocničních chodbách, svezu se i výtahem, možná uslyším pár divných vtípků od zřízence, aby má cesta skončila opět na sále. Neřeším to. Jenom prosím sestřičku, aby mi nechala alespoň zbytky od oběda. Břicho mám jak vyfouknutý míč. Nevěřím už ani, že v něm mohou být ještě nějaké orgány. „No, uvidíme, však víš...“ dostává se mi vyhýbavé odpovědi od sestřičky. Dnes slouží moje nejmilejší. Vím. Dostanu piškoty a to budu moci mluvit o štěstí. Tak jedeme!

Nevím po jak dlouhém čase, ale oběd tu už nevoni, se na pokoj vrací někdo jiný. Podoba by odpovídala pacientce z dnešního rána, ale obsah její duše je naplněn něčím novým, co ji nadlouho změní v bytost bloumající mezi nebem a zemí.

Stalo se něco, o čem jsem do té doby neměla ani nejmenší tušení. Vždyť mi bylo šestnáct a kousek. K literatuře, kterou jsem dosud četla, patřily dívčí romány, sem tam nějaká povinná četba a první pokusy o četbu románů z dospělácké knihovny. O lidské duši, o její samostatné existenci mimo lidské tělo, o tom jsem se v takových knížkách nedočetla. O tom nám ani ve škole nikdo nepovídal. Byli jsme ještě pořád děti, co vyrůstaly bez Boha. Na co se nedalo sáhnout, to nemohlo existovat. Tak o čem se tu bavít? Já jsem se ale při mém zákroku na sále ocitla mimo vlastní tělo. Já jsem ho viděla z výšky, jako bych se vznášela někde u stropu. A co hůř, já jsem slyšela každické slovo doktorů, kteří se nad tím opuštěným tělem skláněli. Z melodie jejich řeči byl hodně patrný neklid. Ten tu vlastně vládl všude. Všechno bylo v takovém divném spěchu, všechno se nepřiměřeně rychle hýbalo. Proti mé vznášející se lehkosti to vytvářelo nepatřičný kontrast, který se mi ani trochu nelíbil. Chtěla jsem těm bílým plášťům sdělit, že netřeba nikam pospíchat, že je mi fajn. Strašně moc jsem jim to chtěla říct. Byla to jediná potřeba toho okamžiku, uklidnit všechno to zběsilé dění na operačním sále. Dala jsem do toho všechno. Už jenom později při porodu svých dcer jsem dokázala vyvinout tak obrovskou energii, kdy jsem celé mé bytí soustředila na jeden jediný úkon. Nepodařilo se. Tedy po letech dopadly všechny mé porody šťastně. Tenkrát na sále se mi to nepodařilo. Ještě chvíli, ale nevím, jestli to byla ve skutečnosti jenom sekunda, minuta nebo celá hodina, jsem bezmocně poletovala mezi doktory a prosila tou nevyřčenou řečí o klid. A pak už jsem se začala probouzet. Za jízdy na nemocničním vozíku, omámená, zmatená, vyměněná.

Dospávala jsem tuhle příhodu o něco déle. Neustále mě někdo rušil měřením tlaku, jednoduchými otázkami, na které stačilo kývnout, nebo zamžikat očima. Vedle mě si zpíval monitor nějakou mručivou písničku a já jsem chtěla jenom spát, spát, spát.

Na napolo slíbený oběd už jsem dočista zapomněla. Najednou nevím, jak s lidmi kolem mě komunikovat. Připadám si po probuzení jiná. Jiná než dřív, jiná než oni. Nedokážu najít slova, do kterých bych mohla můj zážitek vložit. A asi je ani nechci hledat. Tuším, že by nikdo nepochopil. Ukládám tu záhadu do trezoru mých nesmazatelných vzpomínek, a nechávám ji tam ještě hodně dlouho ukrytou. Stydím se, bojím se. Svět je pro mě pochybné místo pro život.

7.50 hod
sobota, 6. září 2014

Začínám cítit, že břicho má dost. Je to prima, když bolest svalů vystřídá tu nesnesitelnou bolest nervů. Mám tak alespoň pocit, že to moje hýbání není bez užitku. Posiluji svalstvo, aniž by to byl můj cíl. A je to tu zas: „Nemáte žádnou nepřetčenou zprávu.“ Jako jazykářce z povolání mi nedá, abych si nespočetala zápory v této jediné větě. Výsledek je lichý. To mě uklidňuje, zároveň rmoutí. Věta je doopravdy záporná. Abych odvedla své nutkavé myšlenky od toho, kdo bývá na druhém konci tohoto poštovního tunelu, snažím se soustředit na činnosti pomalu postupujícího dne. S pražádným nadšením naslouchám, jestli už za zdí neuslyším známé přibouchnutí rozkládacího lůžka, které sem tam dosud sdílím se svým mužem. Prvním a jediným. Neubráním se otázce: „Posledním?“

Ještě je klid. Divím se sama sobě, jakou z toho mám radost. Oddaluji ten okamžik, kdy Tomáš otevře dveře našeho přespávacího obýváku, nebo obývací ložnice, zkontroluje mě pohledem a okomentuje to, co vidí. Většinou mám pro něj nedostatek úsměvů, které on ke svému úspěšnému probuzení nezbytně potřebuje. Vlasy sepnuté sponkou mu také na náladě nepřidají. A rozhodující pak bývá, při jaké činnosti mě právě přistihl. Je-li to uklízení, nebo nedejbože žehlení, štiplavých poznámek se nezdrží. Má rád klid, ne to ustavičné hemžení se kolem něčeho. Co by ještě mohlo projít, to je škrábání brambor, nebo jakákoliv příprava oběda. Budu-li sedět u počítače, bude ho hlodat tajemství mé tajné korespondence, i kdybych třeba jenom četla přihlouplé reklamy. On ale dobře ví, že to já nikdy nedělám. Tak do čeho se pustím? Vzpomínky se stále vracejí.

V dobách míru a pokoje sobota 2005

Z postýlky se ozývá mumlání, broukání, možná už dokonce žvatlání malinké Jolanky. Zlatíčko moje. Ta nikdy nezačíná nový den pláčem. Hlásí se tak něžně, po miminkovsku. Líbí se mi to. Je to moc hezká písnička. Víím, že už svítá, a aniž bych musela z paměti lovit, jaký že den to byl včera, je mi hned jasné, že musí být sobota. Cítím dech mého muže po pravém boku. Dnes mi neutekl do práce. To je báječné! Nebudu na ty naše rozkošné, ale přece jen trošku nepořádkumilovné princezny sama. Bývá mi dost často přes den smutno, i když toho holčičky už hodně napovídají. To pak často zvedám telefon a žadoním o pár povzbudivých vět od Tomíka. Není to ale tak, že bych pokaždé sluchátko pokládala nabitá novou energií od mého milého. Někdy netrvá ani několik málo vět a už to mezi námi jiskří neporozuměním. Telefonní drát musí doslova žhnout vzteky, že tomu musí dělat prostředníka. Nemá to s námi jednoduché. Máme se ale asi rádi, když se po Tomíkově návratu domů políbíme a dokážeme si postupně navzájem předat události celého dne. Dnes žhavit dráty nebudeme. Dnes je volný den. No, jak pro koho. My, matky malých dětí mezi těmi pracovními a nepracovními dny vlastně vůbec nerozlišujeme. Čekají mě stejné rituály, bez kterých se prostě malé děti nedokáží obejít. Zpestřením je ale to, že na ně budeme dva.

Beru si Jolanku do mé postele a tulím se k ní tak, aby si mohla pochutnat na své první snídani. Kojit své děti, to je pro mě zatím největší dar života, dar od Pána Boha. Větší dar mi dosud nikdo darovat nedokázal. Tomíku, promiň, ale ani Tvoje láska, ani naše milování se sání našich děťulátek nevyrovná. Je to zkrátka tak, a já nevím, jestli je to úplně v pořádku. Ten dokonalý stisk dětské pusinky mě uvádí do stavu blaženosti. Udělám všechno proto, abych si jej mohla užívat ještě celé měsíce, možná i roky. Vždyť Růženka se s radostí přisávala ještě nedávno, a to už měla na dortu tři svíčky! „Kéž nám zas nějaká zákeřná nemoc naši radost nepokazí, vid’ Jolanko!“ Baruška se mého mlíčka kvůli hloupé chřipce musela příliš brzy vzdát. „Díky Jolanko! Díky Tobě je to zase moc krásné ráno.“

Cupity, cupity, to už budou bosé nožky Barušky. Je to šikulka. Zvládá už tolik sama s naprostou spolehlivostí. Zasloužila by si, abych si na ni dokázala udělat více času. Většinou sedává u knížek a podle obrázků si vypráví příběhy. Hraje si na čtenářku. Dnes ji zkusím něčím potěšit. Jolanka už má dost a asi už má i dost naducanou plínku. Tak rozjímání končí, jde se do maminkovského zaměstnání, celodenního, celonočního, ale nenahraditelně úžasného!

Miminko voňavé, jeho sestřičky napapané, tatínek nám spí. Už bych ho chtěla, ale přeji mu ten delší spánek po pěti hodně časných vstáváních. Chybí mi jeho otevřené oči. Už je hodně znám a stále se do nich ráda dívám. Těším se na jeho velké dlaně, které se mě určitě vícekrát dotknou. A chci si povídat s dospělákem! Ještě musím vydržet. Vydržím. Nevadí mi, že se holky rozbíhají a přitom jim pusy štěbetají. Alespoň mi pomůžou tatínka vzbudit a mě nebude trápit nutkání, pohlédit mu záda a dopomoci mu tak zpátky na svět. Ach jo, ani ty dětské hlásky nemají tu moc otevřít mu oči.

Ani nepřemýšlím, čím vyplníme den. On se tak nějak vyplní sám. Kolem deváté dostane Jolanka další dávku mlíčka, to aby nám v kočárku spokojeně spinkala, a my se vydáme ven. Prostě ven. Jedno jakým směrem. Děvčata jsou ještě malá na to, aby vnímala cíl a smysl jejich pravidelné vycházky. Stačí jim, že se mohou rozběhnout, povozit kočárek s panenkou, potrápít plastovou motorku... A když cestou potkáme hřiště s houpacíčkou nebo kolotočem, bude jen o rozptýlení navíc.

Těším se na poklidnou přípravu oběda. Když jsem tu sama, nezbyvá mi než několikrát odbíhat od práce a tu něco podat, tu pořešit šarvátku, tu utřít zadeček... Čas potom běží, děti už pociťují první příznaky hladu, začínají být nevrle a já poháním mixér do vyšších otáček. Dnes mi je Tomík zabaví a já si při vaření poslechnu i pár písniček. Pak přijde ta hodně vítaná část každého dne. Všechna drobtina zaleze do postýlek k polednímu odpočinku a my budeme mít s Tomíkem hodinku, možná i dvě pro sebe. Jenom sem tam zkontrolujeme kočárek na balkoně, jestli už nám Jolanka nezpívá. Dnes nebudu uklízet, ani žehlit, ani šít nové šatičky. Dnes se přitulím a nechám se hladit. Jsem žena, mám svého muže a ještě se mi zdá, že je to mezi námi láska. Ještě ano.

Odpoledne proběhne v podobné režii jako první půlka dne. Pravidelná vycházka, a jestli se s manželem dokážeme dohodnout na výši utracené a té ještě zbývající částky peněz pro tento měsíc,

mohli bychom si dopřát výjimečnou kávu v cukrárně na náměstí. Ale to jenom, když se opravdu dohodneme. Peněz je neustále málo. Auto nemáme, za babičkou jezdíme na její útraty, nezbytné oblečení a boty pořizujeme většinou z darovaných peněz k našim narozeninám, potraviny nakupujeme jen ty nejlevnější, ale peněz se stále nedostává. Kdyby jen tenkrát Tomík neudělal tu lumpárnu, která nás tolik stála! Zbývá mi jenom to „kdyby“. Přes to všechno, přes tu jednoduchost života, který tu v tom malinkém, dvoupokojovém bytě všichni spolu žijeme, budeme večer s úsměvem koupat naše živé poklady a vymýšlet si pohádky na dobrou noc. Všechno funguje. Ne bez občasných poruch, ale funguje. Jsme s Tomíkem spolu a oba to tak chceme.

8.05 hod

sobota, 6.září 2014

Nevěřím sama sobě. Tohle mi doopravdy stačilo? Chtěla bych to zpátky? Ano a ne. Stačilo a nechtěla.

Jsem už jinde a někdo jiný. Už nevěřím na žádná „až“! Až budou děti starší, až se budu moci vrátit do práce, až budeme mít dva příjmy namísto jednoho s rodičovskou almužnou, až budou děti samostatnější, schopnější, šikovnější, až budeme moci cestovat, neobracet každou korunu v dlani. Už na žádné „až“ nevěřím. Moje děti jsou dávno školou povinné. Zvládají své školácké životy naprosto s přehledem a bez potřebného dohledu, rodičovskou almužnu nahradilo výživné na Beatu, já poctivě pracuji.... Přesto mám neodolatelnou chuť utéct. A utíkám. Poslední týden jsem práci dala celé dny. Doslova. Vracím se, kdy už je z jídelního stolu pro daný den nenávratně sklizeno, a neváhám sednout ke stolu pracovnímu, abych se mohla v myšlenkách opět vrátit k lidem, které mám všechny ráda. Trávím nad přípravami mých kurzů hodiny a hodiny. A je mi tak dobře. Cítím se být sama sebou. Neřeším žádné spory. Nemusím přemýšlet nad tím, jestli volím vhodná slova, aby se vzduch neprosytil elektřinou, která vede jenom k dalším výbojům. To je totiž realita chvil, kdy se s mým mužem doma střetáváme. Snažím se, abychom se nepotkávali. Stále častěji komunikujeme přes mobil, tužku a kus papíru, nebo využíváme děti. A já to vítám. Před rokem ještě nepředstavitelná skutečnost, ale já nespěchám domů. Už vůbec nespěchám domů. Anežko zlatá, od té doby, co jsi mě tak náhle opustila, už nade mnou nikdo nedrží ochrannou ruku, nikdo nedohlíží na zdárný průběh našeho manželství. Nepomáhá mi postávat nad tvým hrobem a klást ti otázky, na které se mi už nikdy nedostane odpovědi. Chybíš mi! A já asi začínám dělat pořádné kopance. Asi. Anebo taky ne. Třeba to jsem konečně já. Vždyť se cítím o tolik lépe, když si své dny plním prací, plaváním, psaním, tím, co mě hodně baví oproti nekonečným, mnohdy zbytečným starostem o blaho všech členů mé rodiny. Co mě dříve dokázalo naplnit, to mě dnes nechává prázdnou. Ano, starám se. Nikdo nestrádá, nikdo nehladoví. Poctivě chystám snídaně, mažu svačtinové rohlíky, ráno vařím večeři, v mezech stíhám tu poklidit, tu vyprat. Žít jenom tím už ale nedokážu. Nesmírně mě naplňuje pocit, že dělám všechno pro to, abych porozuměla všem mým studentům, abych se naladila na jejich notu. Chci jim nabízet hodiny jazyka přesně tak, jak to potřebují. Chci, aby jim bylo při hodinách dobře. Nemyslím více na ně, než na vlastní?

Bývá jedna jediná chvíle, kdy se cítím provinile. To když se vracím domů a moje poklady už jsou často v pyžamku. Najednou mě přepadne šílený pocit, že proběhl další den bez mé přímé spoluúčasti. Usednu na židli v dětském pokoji a snažím se vyzjistit, co a jak. Dozvím se, dozvím. Tedy určitě ne všechno, ale co jim v hlavičkách rotuje, s tím se mi dozajista svěří. Může to trvat půl hodinky, někdy o něco déle. A pak už chybí slova, vše jakoby už bylo vyřčeno. Děvčata se vrací ke svým knihám. Beata pěkně na polštářek. Nechybím jim. Ještě podepíšu do školy, co je třeba, rozdám příslušné peněžní obnosy na příští den, upozorním na okamžiky, kdy by zítra něco mohlo zaskřípat a můžu si být jistá, že pozornost mi pro tento večer už nikdo příliš věnovat nebude. Moje výčitky se rozplývají. Jak to vlastně žijeme? Má to tak být? Není něco špatné? Neměla by být máma více doma? Vím já? Já vím, že musím vydělávat, a to dost. Můj manžel také pracuje. Svízel je v tom, že nechce vědět o tom, kolik penězů naše nemalá rodina spotřebuje. Nezbyvá mi než být neustále v pohotovosti a přijímat veškeré nabídky na práci, které se ke mně dostanou. On pracuje beze změny už celých šestnáct let.

A moc rád si hraje na maminku. Mívám někdy tak silný, děsivý pocit, že je mu role ženy mnohem bližší, než ta, kterou mu Bůh nadělil. Bere mi nádoby z rukou, s potěšením věší prádlo, tajně si užívá s žehličkou, když nejsem doma. Naše auto však pláče špínou a bolestí z drobných zranění, pro které schází doktor. Jízdní kola sice ještě jezdí, protože to jsou jednoduše kola, ale skřípou. Náš byt by přivítal hodinového muže, kterému by v žádném případě hodina nestačila k tomu, aby mu dal zdání bytu udržovaného i mužskou rukou. Nedokážu si svého muže vážít, když v něm tak často vidím ženu. Jak je možné, že jsem ji dříve neviděla? Určitě viděla, ale chtěla jsem být slepá, a tak jsem byla.

8.15 hod

Chodbou už utíká Jolanka, v pokojích nastává hemžení. Vypadá to na docela časně vstávání. Začala už škola, a tak nucené ranní buzení od pondělí do pátku nedá dětem přispat ani o víkendu. Vůbec mi to nevadí. Takhle se mi třeba alespoň někoho podaří přemluvit, aby se mnou zašel do města.

„Ahoj holky, budete už vstávat?“ Všichni kývají hlavami. Vždyť už to jejich nemotorné soukání ponožek mi dává jasnou odpověď.

„A dáte si kakao? Teplý nebo studený?“ zjišťuji, že mléko ohřívat nemusím a jdu chystat na stůl. „Maminko, to je ta mokrá bábovka?“ vyzvídá Baruška, která si na domácím pečení dokáže nejvíce pochutnat.

„Jo, ta tvoje mokrá,“ potěším ji. Dávám do ní hodně tvarohu, ona pak nevysychá, netvrdne a lépe leze dětem do krku. Někdo cukruje ostošest, až je bábovka na talířku schovaná jako pod vrstvou sněhu. „Ať si. Hlavně, že chutná,“ pomyslím si.

„Maminko, co budeme dnes dělat?“ slyším tak známou otázku, tentokrát od Růženky.

„Venku bude krásný den, co si vyjet ještě naposledy na kole?“ usmívá se jenom Jolanka. Baruška rezolutně odmítá, obličej Růženky napovídá „nic, moc“. Mrzí mě, že si starší děti nedokázaly kolo oblíbit, ale stále se utěšuji tím, že ještě přijde ten správný čas.

„Tak nějaká túrka? Ve skalách to dnes vidím na průvody lidí, ale z Pekla na Rudolfskou vyhlídku by to bylo fajn, co říkáte? Také jsme letos nevyšlezi na Velbloudák?“ navrhuji výstup do nejstrmějšího kopce v okolí. Nikdo neprotestuje, ale ani nejásá.

„A nemohli bychom jet do bazénu?“ pronese škemravým hlasem Růže, nejodvážnější ze všech strážníků u stolu.

Zachovám se, jak by se čekalo: „Tam jsme přece byli před týdnem. Nebylo by škoda strávit takový teplý den pod střechem? Neměli bychom být na sluníčku?“ oponuji, ale tajně doufám, že se mé milované děti jen tak nedají. Je to jen a jen námitka, abych měla pocit, že je vychovávám. V skrytu duše jáším nad jejich návrhem a doufám, že se hned nenechají odradit.

„Maminko, máme přece s Jolankou ty nové plavky, musíme si je užít!“ ozývá se Baruška a já jim se skrytou radostí dávám za pravdu. Když pojedeme do mošnovského bazénu, kde je nejdelší doba pobytu za běžnou cenu, mám šanci, že si stihnu dát svých šedesát a ještě se nechat hýčkat vířivkou. Nic lepšího pro mne děti dnes nemohly, opravdu nemohly udělat. Díky, že jste mě přemluvily!

„Musíme to ale ještě probrat s tatínkem,“ to abych nedala až tak moc najevo, jak snadno jsem jim podlehla. Všichni víme, že je to jenom řečnická poznámka. Náš tatínek vodu nemiluje, natéká mu přece do uší. Posadí se na kraj brouzdaliště a bude moc rád, že na něj zbyla role hlídacího rodiče malé Beaty. Na tobogánu už letos přece také jednou byl! Že to není zrovna nijak akční zábava, to ho vůbec trápit nebude. On totiž žádné akce nepotřebuje. On totiž vůbec nic nepotřebuje, on nemá své plány, přání, názory, představy, on jakoby žil životem těch druhých. V podstatě je to zlatý člověk. Tu doveze, tu pohlídá, tam zase někoho vyzvedne, bez sebemenšího slovíčka odporu nebo nadšení. Jenom mu to musí někdo předem vysvětlit, lépe několikrát, časově uspořádat a zorganizovat. Je jako loutka na špagátcích. Hodně poslušná loutka. Bože, jak ráda bych se od něho jednou nechala překvapit!

„Holky, kdo se mnou vyrazí do města? Potřebujeme ty tkaničky do bot. Baruško, ty nemáš tenisky na tělocvik, a Růže chtěla nový časopis, ne?“ Hlásí se všichni. Jsem moc ráda, budeme „baby“ na nákupech. Baví mě to s nimi, i když s Baruškou v pubertě už stejné názory na cokoli nesdílíme. Ráda si ale vyslechnu ten její.

„Tak šup, šup na zuby, ať nám nezavřou, je přece sobota!“

Cestou mezi obchody několikrát nezapomenu zkontrolovat mobil, jestli mi náhodou nepopřeje „dobré ráno“. Jsem už snad posedlá? Co se to se mnou stalo, že se té nutkavé potřeby navazovat spojení prostě nemůžu zbavit? Kdybych měla počítat, kolikrát za den si na něho vzpomenu, kuličky na počítadle by mi nestačily. Zapálil ve mně plamínek. Takový docela malý, hřejivý plamínek, ale věčný. Neuhasí ho ani několikadenní pauza, kdy od něj nenacházím ani jedinou zprávičku. Plamínek si hoří i bez přikládání. Asi jako ten, který vídávám v koupelně okýnkem plynového kotle. Neříká se tomu „věčný plamen“? Cítím to teplo kdesi pod hrudní kostí, snad kolem srdce. Nebo v prostoru duše? Když mi od něho přijde pár slov, to potom jako by do ohně přihodil pár polínek. Vyšlehnou plameny, vylétnou jiskry. Směrem nahoru pak způsobují úsměvy na mé tváři, ať jsem právě kdekoli,

směrem k rukám je uvádějí do horečné činnosti odepisování, protože on je přece právě na příjmu. Večer v opuštěné posteli to pak bývá do prostoru podbřišku, kde to tak příjemně lechtá a ševlí. Představuji si dráhy té zázračné energie, kterou ke mně vysílá. Prostupuje domy i hory, nedbá cest, protivítr jí nevadí. A vždycky si mě s naprostou přesností najde. Nebo jsme na sebe napojeni přes satelit? No, vesmír v tom určitě hraje roli. Dost zásadní.

Vidám ho jen velmi zřídka. Tomáše vidím každý den. Dotknout se ho mohu jen s velkou opatrností. Tomáše se mohu dotýkat, kde se mi zlíbí, jak se mi zlíbí. Přesto ho vnímám tak silně, že si s tím nevím rady. Hořím pro něho, pro Tomáše mám v srdci chlad. Ne, nejsem zamilovaná. Na to už uběhla dost dlouhá doba. Kromě toho cítím naše vyřčené přátelství. Neodvážím se vyslovit, co by to mohlo být. Je to jedinečné, naprosto nové, svírající, rozpalující, radostné i smutné, záhadné, neproniknutelné, nepopsatelné, nepochopitelné, nepolapitelné, povznášející, okouzlující, udivující a nedá se proti tomu bojovat. Jsem v pasti.

10.45 hod

Vracíme se domů. Tomáš sedí u kávy za kuchyňským stolem. Letmý pozdrav, jestli vůbec doopravdy nějaký byl, a první otázka, kterou už tak dobře znám.

„Proč jsi mě nevzbudila?“

„Aby ses pořádně vyspal. Přes týden toho mnoho nenaspiš,“ odpovídám pokaždé téměř stejně. „Měla jsi mě vzbudit!“

„A proč bych to dělala. Vždyť jsem Ti tu napsala, kde jsme.“ Už se ze mne vytrácí ten těžce nabytý klid z rána.

„Tohle mi děláš pořád. Necháváš mě strašně dlouho spát,“ nepřestává řešit otázku svého ztraceného dopoledne můj muž.

„A proč si tedy nedáš budíka, když chceš vstávat dřív? Nebo mi vždycky večer řekni, v kolik tě mám přesně vzbudit a já to udělám,“ nedám se. Necítím se vinna.

„A proč si nedáš k té kávě bábovku?“ nejde mi do hlavy, že nesnídá.

„Už jsem ti tolikrát říkal, ať nepečeš. Pořád tloustnu, nepotřebuji to,“ slyším odpověď.

„Peču také pro holky, mají to rády. Můžeš si vzít něco jiného, třeba jogurt. Nechceš?“ snažím se o přijatelné řešení stupňujícího se sporu. Je to všechno jenom hra. Víme to oba. Není jediného dne, aby Tomáš dokázal jíst k snídani něco jiného než sladké. Nenažde-li koláče, sáhne po sušenkách. Na svou linii rozhodně nedbá. Už dávno přestal se sportem. A je mu úplně fuk, jak vypadá.

„Počkám si na oběd. Jsi pořád stejná. Nikdy tě nenajdu po ránu vedle sebe v posteli. Pořád utíkáš. To musíš tak brzy vstávat? Víkend co víkend se budím sám.“

Je mi stále více jasné, že spánek mého muže neosvěžil. Jestli se budu snažit o další odpovědi, dostaneme se za chvíli až k výčitkám směřujícím k našim rodičům. A to snáším jen velmi těžko.

„Tomíku, víš to, nevydržím už ležet po probuzení. Všechno mě v té posteli bolí. A mám ráda brzká rána se sluníčkem.“

Bude mu to stačit? Tuší snad, že existuje ještě i jiný důvod? Nemám ráda ranní sex. Už mě nenapadá slovo milování. To mě děsí. To sporadické, co se ještě v naší posteli odehrává, už není o něžnostech a slůvkách lásky. Je to živočišná potřeba, kterou je třeba čas od času ukojit. A bránila bych se, kdybych neměla své tajemství. Já se totiž, ač v jeho náručí, nikdy nemiluji se svým mužem... Mám představy...

Jestli tomu bylo od začátku tak? Dá se říci. A proč žiju s tím, s kým žiju? Může za to totální absence mého sebevědomí v dobách na vdávání.

Pokračování příběhu: Jak šlo sebevědomí na vandr září 1989

Nemocnice, neděle večer, blížící se konec návštěv. Máma s tátou ještě otálejí se svým odchodem. Mám je ráda. Je tak dobře, že nespěchají. Za nimi se mihne doktorský plášť. V neděli ale přece vidět nebývají! Míří k nám. Že by chtěl konečně našim říci, že půjde zítra domů? Moje touha proměněná v naději. Jaký nesmysl.

„Ránu pro transplantaci se připravit nepodařilo a už asi nepodaří.“

Další slova mi nějak unikají. No a co jako dál, když ne transplantace kůže? Copak to může zůstat jen tak? Představuji si, jestli je něco takového vůbec možné. Ještě, že neposlouchám. Máma s tátou najednou kvapem mizí. Nedělám si přílišné starosti. Nevím vlastně, o co jde. A zvykla jsem si tu.

Večer drnčí na sesterně telefon. Jsem tu vděčná za jakýkoliv zvuk. Nenapadá mě, že bych v tom mohla hrát nějakou roli. Za chvíli stojí sestřička u mé postele a neutrálním hlasem mi sděluje:

„Zítra ráno odjíždíš do Hradce. Zabalím ti teď věci, ráno toho máme moc.“

Jak jako do Hradce? A proč? Budu od teď každému tvrdit, že se mi tu líbí, jen ať mě neposílají jinam. Hradec je daleko, nikoho tam neznám.

„A proč?“ na víc se nezmůžu.

„Maminka ti to zařídila, víc nevím,“ odpovídá s nevelkým zájmem sestra.

Proč by to máma dělala? Nic nechápu a bojím se rána. Třeba se dá ještě něco dělat. Třeba na mě máma dá.

Ráno mi ale žádné rozhřešení nepřinese. Bez debat a bez dlouhého vysvětlování. Ostatně jak jsem na to zvyklá z domu. Jedeme první sanitou mířící na Hradec. A mě tečou nekonečné potoky slz. Nebojím se věcí příštích. Vždyť vlastně ani nemohu vědět, co mě čeká. Brečím nad ztrátou těch hodných, trpělivých, věčně usměvavých sestřiček na dětském oddělení. Brečím vlastně nad tím, že nechci být dospělá a sdílet pokoj se staršími lidmi. Už teď se mi stýská po dětech, které navzdory momentálním bolístkám zůstávají i v nemocničních postýlkách rozvernými, veselými, zvědavými, jasně, že i plačícími dětmi. Jedu do vojenského pavilonu. Tam mě prý dají do pořádku. A to tam budou samí vojáci? Hlodá mi v hlavě. Co si tam počnu? Co jsi mi to mamí jenom provedla?

Až za několik let, za dost dlouhou řádku let se dozvím, že mi moje maminka provedla tu nejlepší věc, jakou mi v ty dny mohla provést. Ještě v neděli večer mačkala v ruce dlouhé hodiny za nemalé peníze cizí telefonní sluchátko, vlastní jsme ještě tenkrát neměli, aby se pokusila zachránit mi pravou nohu od kyčle až dolů. Zlatá máma!!! Po letech, kdy mě moje tenkrát odepsaná noha nenechala nikdy na holičkách, kdy den co den plní má přehnaná přání a vyběhává pro mě potřebnou dávku endorfinů, po dlouhém čase ve společnosti obrovské, nevzhledné jizvy bych moji maminku nechala pozlatit. V sanitce mířící do krajského města jsem se na ni vzteky nemohla ani podívat.

Po nepříliš obřadných ceremoniích se ocitám na samostatném pokoji. Připadám si trochu jako v hotelu. Samostatná koupelna a toaleta, postel u okna s výhledem na město plné věžiček. Jenom si nejsem jistá, jestli takový komfort dovedu náležitě ocenit. Koupelnu kvůli mé nepohyblivosti téměř nepoužívám, po častých narkózách bývám obsluhována na lůžku. Určitě by se našel jiný pacient, který by se tu cítil královsky. Ale měnit se nebude. Potřebuji prý absolutní čistotu a sterilitu. Žádné případné návštěvy jiných pacientů, žádné květiny, žádné povalování nedojedeného jídla. Vládne tu téměř vojenský řád! Jenom jedna věc mi tu s tou vojnou vůbec neladí. Paní doktorka Balátová. Jak ta je krásná! Není to jen vnější krása, která ji zdobí. Jsou to úsměvy, se kterými vstupuje, promlouvá i odchází. Je to vlídnost. Taková něha v hlase i v pohledech. Má příjemné ruce, kterými si nadzvedává obvazy, je štíhlá a pohybuje se tak zvláště, klouzavě, beze spěchu. Připomíná mi laň s dlouhou šíjí a přátelskýma očima. Okamžitě ve mně probouzí sympatie a já vím, že ona tu pro mne bude tou kotvou, které se budu chytat, až mi bude hodně ouvej. Slibuje mi dobrý konec, a tak aby se nám už začal přibližovat, hned se na to podíváme. Jedu na převazovnu. Nechce se mi věřit, jak to tu všechno frčí, bez nějakých zdoluhavých cavyků. Hup na vozík, hup dolů, minutku si počkáme a už se to kolem mne chystá. Ale co to? To není běžný operační sál. Jsem zvyklá na uspávací rituály, dosud jsem při žádném z převazů nebyla při vědomí.

„Mě ale vždycky uspávali?“ snažím se namítnout a je ve mně malá dušička, že by tomu tak snad

nemělo být i tentokrát.

„Ale to je zbytečné. Jenom se na ránu dnes podíváme, abychom se mohli co nejlépe připravit na rozhodující operaci,“ odpovídá mi trpělivě moje doktorka s laní šíjí a už se rozstříhávají obvazy.

Trošku se klepu strachem i vzrušením, ale zvědavost mi nedá. Zvedám se na lokty a to, co spatřím, se stane nadlouho mojí noční můrou. Pravá noha nemá žádný stehenní sval. Z vnitřní strany není vůbec žádné maso, dlouhá bílá kost je zcela odkrytá, nahá. Ta dokonale čistá bílá barva mě naprosto vyvádí z rovnováhy.

„Mně je nějak špatně,“ lehám si zpět na záda a sestřička pohotově přidrží misku. Nic ze mě nevychází, ale třesu se, jako by teplota právě klesla hluboko pod bod mrazu. V hlavě mám nepřehledné rejdiště myšlenek na konec. Konec čeho? Mě samotné. To nejsem a už nikdy nebudu já. To ani nechci být já. Jak bych mohla existovat s něčím tak ohavným? Nevěřím, že by sebezdařilejší operace mohla zakrýt tu obrovskou díru. Už nikdy se mi nevrátí můj předchozí život. Byla jsem tanečnice, plavkyně, běhala jsem závody za školu, bavil mě svět. Teď jsem zrůda!

Oběd už mám skoro hotový, ještě pokrájím zeleninu na veliký společný talíř. Dělán to tak pořád, i když tím jenom vytvářím zdání, že u své rodiny dodržuji pravidelný přísun potřebných vitaminů. Stejně si nikdo ani nezobne. Bez poznámky o nutnosti baštit také něco zdravého se neobejdu, ale ráda převitaminuji sama sebe. Můj hlad je téměř stálepřítomný, nekončící, neukojitelný, protože já si ho totiž sama s řádnou pečlivostí hýčkám. Takový talíř zeleniny jej dokáže na chvíli utišit, ale opravdu jen na chvíli. A to já vím a to mi vyhovuje. Nejsem cvok. Jsem bývalá, nevyléčená nebo jenom nedoléčená anorektička. Až tam se ale mé vzpomínky ještě nedostaly.

„Holky, pojďte obědvat! A zavolejte také Jolanku s Beatou!“ Dvě menší spolu obývají až zadní pokoj a já nevím, proč šetřím kroky.

„Už mám hrozný hlad,“ běží Růže první ke stolu. Sice tu nenachází zrovínka to, co by ji obzvlášť potěšilo, ale jakákoliv omáčka je u nás snesitelná pro všechny. A já se snažím, aby se skutečně všichni najedli, aniž bych musela chystat dvě nebo i tři jídla. Někdy se tomu, pravda, nevyhnu, ale to může být záležitost dní, kdy oplývám dobrou náladou, elánem, pohodou, energií a kdovíčím ještě. Není to vskutku každý den. Nejsem žádná dobrá kuchařka, vím to moc dobře. Ve vaření jsem dosud nedokázala najít žádný větší smysl. Jídlo je pro mě samotnou absolutně nedůležitá věc, a i když je mi jasné, že všichni ostatní to mají jinak, tak nějak mi vadí, že za pár minut je vylízáno a zbývá jen hromada špinavého nádobí. Přesto vařím pravidelně a dětem kupodivu chutná. Naštěstí mají jen pár svých opravdu oblíbených jídel, která bych jim mohla překládat téměř denně. A vždy s úspěchem. To mi vyhovuje. Nikdo po mě nežádá žádné novinky, se kterými bych se musela nad sporákem doslova prát. Moje zlaté dětičky dokonce nemají rády ani polévky! No, nemám já to štěstí!

Posedáme si kolem stolu jako už tolikrát a já si uvědomuji, jak je to dobře. Nikdo tu nechybí, žádná židle nepřebývá, úplná rodina. Pro děti samozřejmost, pro mě díky událostem posledních měsíců spíše zázrak. Nebo pověstné stéblo, kterého bych se měla chytit, držet a nepustit? Byla jsem to já, kdo od prvních pokusů se lžičkou naší malinké Barušky vždycky dbal o to, abychom se při jídle scházeli u stolu jako rodina. Nejdříve úplně malinkatá rodina, postupně o dalšího človíčka víc a víc, až je stůl ze všech stran plně obsazen. A žádné napomínání, že při jídle se nemluví. U nás se při jídle hodně povídá. Proto tu přece jsme, takhle pěkně pospolu. Úžasná, nenahraditelná příležitost probrat při snídani, co toho dne každého z nás čeká, u večeře zhodnotit, jak jsme se s tím poprali, kdo nás potěšil a kdo nám dělá starosti, a víkendové obědy, to už je taková šlehačka na dortu, která život každého z nás zdobí a oslazuje zároveň. Tady je cítit, že je tu každý rád, že se máme rádi. Brebentění našich děvčat mi dává tu vzácnou šanci, nahlédnout do jejich světu školy, kamarádů, zájmů, radostí i trápení, a jsem za to hodně, hodně moc vděčná. Nejednou se stane, že talíře jsou prázdné, ale my sedíme dál. Probírané téma ještě nelze opustit, na jazyk se derou další slova a otázky. Tenhle čas je pro mě rodinný život! Tak proč jsem to zrovna já, kdo ve všední dny chybí u večeře? Opravdu není možné, trvat na rozvrhu mých vyučovacích hodin tak, aby moje židle nezůstávala prázdná? Jasně, musela bych použít veškerý můj přesvědčovací talent, nedat se, být neústupná. Pak by se to mohlo podařit, alespoň v některých případech. Jenomže to ve mně není. Necítím už to napětí, hodně nepříjemné napětí, když mi pohled na hodinky sděluje, že moje rodina právě sedí u večeře, zatímco já se studentem probírám záludnosti německé gramatiky, nebo se loudám na autobus, který už nemá šanci dovézt mě domů včas. Výčitky, kterými jsem ještě před rokem doslova trpěla, někam uletěly, ani se nerozloučily. A mě je to fuk. Toulám se světem mé práce, zatímco moje děti se svěřují svému tatínkovi. A mě je to fuk? Jak je možné, že nic necítím?

Ted' tu ale jsem. Přítomná tělem a doufám, i celou duší.

„Ten koncert Kosíka ještě pořád na internetu nevisí, to je divný. Tatínku pojedeme, opravdu?“ pokouší se vyřešit Růženka své trable se svým muzikantským idolem.

„A proč nemůže mít nějaký koncert někde blíž?“ neustále ji trápí, že svého oblíbence nemá příležitost spatřit na vlastní oči. Tahle písnička se mi už ale zdá být dost ohraná. Nedokážu se nadchnout pro každého nového, rádoby zpěváka, pro Kosíka už vůbec ne. Vzpomínám si ještě dobře, jak jsem ve svých -nácti také dokázala obdivovat každou začínající hvězdičku, jak jsem sháněla

plakáty a s tátou se přela, kam je smím vylepit. Tak proč mi to jde teďka tak na nervy? Protože je to stále dokola. „Pískle“ Kosík je příliš častým tématem většiny hovorů. Jeho „ulízané“ fotografie obklopují postel naší Růže, jeho „ukňourané“ písně se linou přes zavřené dveře pokoje a já se na jeho notu stále nedokážu naladit.

Tomášovi námět našeho hovoru ale očividně nevádí, ba dokonce mu, zdá se, vyhovuje.

„Jasně, že pojedeme. Všechno to dopadne. Času je ještě dost a lístky můžeme koupit příští týden přímo v Praze.“ Jako by se sám na toho kvílejícího pubertáka těšil.

„A já si tam konečně koupím to jeho ceděčko! Půjďme na Václavák do toho super obchodu, kde mají úplně všechny desky, vid' že jo?“

„Jasně, a ty si dáš na uši ty obrovský sluchátka a Beatě je dáme taky a, a, a, a....“

„Baruško, jak to máš s tím víkendovým tancováním příští týden?“ snažím se vystrnadit Kosíka od našeho stolu.

„Ještě to není jistý, jestli pojedeme. Holky mají nějaký jiný akce a nebudeme asi celá skupina.“

„A budou tam to ceděčko mít URČITĚ, vid'?“ Růženka nezachytila mé vysílání. Je ponořená ve svém velkém očekávání a nedokáže vyplout na povrch. A tatínek ji nahrává další míc: „Tam mají úplně všechno! Budeme ale všechny jeho koncerty pořád hlídat, jo? Víš, jak to je. Jeden den to tam není, druhý den může být vyprodáno. Pořád si to hlídej!“

Bože, to s ní chce doopravdy jet na druhý konec světa kvůli zpěvákovi, který si maluje pusu rtěnkou a nosí boty na podpatcích? Nechce se mi věřit, že můj muž dá na všechno, co se v našich dětech zrodí. I kdyby to byl nápad letět na měsíc, on řekne. „No jasně, proč ne?“ A s vážnou tváří mě začne přesvědčovat o tom, že to od něho nebyla jen řečnická otázka. Mívám stále častěji strach, že on má strach o svoji přirozenou autoritu u dětí, a že odsouhlasením sebevětšího nesmyslu dodává sám sobě jistoty, že je NĚKDO.

„Tak dost, vždyť o Kosíkovi jsme tu přece slyšeli včera, předevcírem, a stále to samé!“

Moje nervy začínají poněkud dramatictější vibrovat. Vysílám pohled k Jolance, která ještě ani nepípla a trpělivě by snášela i rozpravy třebaš o jaderné fyzice. Jolanka je neuvěřitelně klidné stvoření. Sama má tolik krásných koníčků a zájmů. Bohužel, nemá potřebu se o ně dělit s ostatními. Žije si svůj vnitřní, bohatý život a s hlavou skloněnou do talíře si jednoduše jenom užívá přítomnosti všech nejbližších. Z její tváře lze vyčíst spokojenost. Jak jí ten klid někdy závidím! Teď ji ale prosím o pomoc: „Jolanko, jaký ty jsi měla první týden školy? A jak v aerobiku a v tancování? Všechny kamarádky se ti po prázdninách vrátily?“

„Dobrý,“ špitne téměř neslyšně a dále pečlivě odděluje maso od zbytku jídla. Nenápadně se snaží zjistit pohledem, jestli jsem si toho všimla. Všimla a respektuji. Tahle holčička ví, cítí, co chce, co potřebuje. Tu není třeba vést. Ta si určuje směr sama. Ať maso klidně nechá. Často mívám pocit, že od Jolanky bych se chtěla mnohému naučit. Přerušit konverzaci Růženky mi však v tuto chvíli určitě nepomůže.

„Beatko, a co tvoje školka? Pověz nám něco!“ tonoucí se stébly chytá, já vkládám naději do té, která tu má při jídle vždy až poslední slovo.

„Mami, a půjdu dneska po obědě spát?“ dostává se mi odpovědi otázkou. Důkaz, kde že se toulá mysl téměř nepřítomné Beaty.

Čím to, že nám to dnes tak podivně skřípe? Jakoby ve vzduchu lítal zlý bacil způsobující neschopnost komunikace. A to nám to kdysi tak pěkně šlo, že bychom mohli mnohým rodinám poskytnout školení. No, teď by nebylo od věci, kdyby se dostalo rady nám. Jak jenom šikovně vybruslit? Přestávám klást otázky, začínám rozdělovat úkoly. Ostatním nezbyvá než se podvolit.

„Já s Růženkou obstaráme nádobí, Baruška uloží Beatku a nezapomenou spolu na nezbytné vyčůrání před spaním, Jolanka může pomáhat Růže uklízet utřené nádobí,“ Tomáše nezmiňuji, on se určitě připomene sám.

„Proč bych nemohl umýt nádobí já?“ A už to tady mám. Věděla jsem, že moje příkazová akce vyvolá právě tuhle reakci mého manžela. Chci snad provokovat sama sebe? Ne, jenom se mi prostě nelíbí pohled na chlapa u dřezu se špinavým nádobím. Jsem stále tak staromódní. I moje děvčata mi to často říkají. Nemohu si ale pomoci. Muži postavené do rolí žen mě nepřitahují. Chci ve svém Tomášovi vidět kus opravdového chlapa. Proč nejde raději umýt auto, když tak rád umývá? Protože